

Maniffesto'r Resuscitation Council UK: Achub bywydau rhag ataliad y galon y tu allan i'r ysbyty yng Nghymru

Er gwaethaf datblygiadau mewn gwyddoniaeth adfywio a mwy o CPR gan wylwyr, mae goroesi ar ôl ataliad y galon y tu allan i'r ysbyty (OHCA) yn parhau i fod yn isel yng Nghymru, ac yn is na'r hyn a welir mewn gwledydd tebyg ar draws y byd.

Mae etholiad y Senedd sydd ar ddod yn gyfle hanfodol i gynyddu cyfraddau goroesi ataliad y galon yng Nghymru a lleihau anghydraddoldebau mewn adfywio. Ni ddylai ethnigrwydd person, ble mae'n gweithio, na ble mae'n byw bennu ei debygolrwydd o oroesi ataliad y galon, nac effeithio ar ansawdd y gofal maen nhw'n ei dderbyn. Gydag iechyd ac addysg wedi'u datganoli i Lywodraeth Cymru, gall camau gweithredu wedi'u targedu adeiladu ar ei [strategaeth OHCA 2017](#).

Bydd creu cymdeithas sydd wedi'i hyfforddi mewn CPR yn achub mwy o fywydau, yn gwella iechyd y cyhoedd, ac yn gwella gwydnwch cymunedol yn ystod argyfyngau. Gall Llywodraeth Cymru gyflawni hyn drwy adeiladu ar eu gwaith gydag [Achub Bywyd Cymru](#) a phartneriaid yn y gymuned adfywio. Mae'r maniffesto hwn gan [Resuscitation Council UK \(RCUK\)](#) yn esbonio sut y gellir cyflawni'r weledigaeth hon drwy amlinellu'r camau nesaf yn nhaith Cymru i wella yn dilyn OHCA.

Blaenoriaethau ar gyfer gwella goroesi OHCA yn nhymor nesaf y Senedd:

- ✓ **Pob goroeswr ataliad y galon i gael mynediad at gefnogaeth briodol, barhaus, bersonol:** Mae RCUK yn galw ar Lywodraeth Cymru i sefydlu llwybr ôl-ofal ffurfiol ar gyfer goroeswyr ataliad y galon yn nhymor nesaf y Senedd. Ein papur polisi, *The weakest link: Recovering from cardiac arrest*, yn nodi argymhellion ar gyfer y llywodraeth, Aelodau'r Senedd, systemau iechyd, a'r sector gwirfoddol, gan ddefnyddio [Safon Ansawdd Goroeswyr RCUK](#) fel glasbrint.

Nid yw goroesi yn unig yn ddigon. Mae llawer o oroeswyr yn cael eu gadael ag effeithiau corfforol a seicolegol hirdymor, ac yn aml yn anweledig. Yn wahanol i adsefydlu ar ôl strôc neu drawiad ar y galon, nid oes llwybr safonol yng Nghymru ar hyn o bryd. Byddai dull cyson a chynhwysfawr, o adsefydlu corfforol i gefnogaeth seicolegol, yn gwella ansawdd bywyd, yn lleihau y nifer o gleifion sy'n cael eu haillderbyn i'r ysbyty, ac yn helpu goroeswyr gael eu hannibyniaeth yn ôl. Mae hyn yn adeiladu ar adnoddau sydd eisoes yn bodoli, megis [adnodd cefnogi yn dilyn rhyddhau ar ôl ataliad y galon RCUK](#), a ddatblygwyd mewn partneriaeth â Achub Bywyd Cymru ac a gefnogir gan GIG Cymru.

- ✓ **Sicrhau bod hyfforddiant CPR yn cael ei gynnal mewn ysgolion:** Yn 2021, gosododd Deddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) sgiliau achub bywyd o fewn canllawiau statudol, gan sicrhau bod addysg CPR yn rhan o'r cwricwlwm newydd. Fodd bynnag, [mae bron i 4 o bob 10 myfyriwr](#) yn nodi nad ydyn nhw wedi derbyn hyfforddiant CPR yn ystod eu cyfnod yn yr ysgol. Mae RCUK yn galw ar Lywodraeth Cymru i sicrhau bod yr ymrwymiad hwn yn cael ei gyflawni'n llawn drwy ddarparu canllawiau clir i ysgolion, a chyfeirio [at adnoddau addysgu am ddim](#). Yn ddiweddar, ymunodd cynghorydd cwricwlwm â Chanolfan Ymchwil Achub Bywyd Cymru ym Mhrifysgol Metropolitan Caerdydd i gefnogi ymgorffori ymwybyddiaeth o CPR a diffibrilio ar draws cwricwlwm yr ysgol dros y tair blynedd nesaf.
- ✓ **Parhau i gefnogi 'Restart a Heart' drwy Achub Bywyd Cymru:** Bob mis Hydref, mae RCUK yn arwain mis Restart a Heart (RSAH) i gynyddu goroesi ar ôl OHCA trwy wella ymwybyddiaeth ac addysg CPR. Mae RCUK yn galw ar Lywodraeth Cymru i barhau i gefnogi Achub Bywyd Cymru i gyflawni gweithgareddau RSAH ledled Cymru, gan gynnwys ymgyrchoedd wedi'u targedu mewn ardaloedd â nifer uwch o achosion ataliad y galon a chymryd rhan yn [RSAH Live](#), y fenter hyfforddi CPR ffrydio byw 24 awr dan arweiniad Save a Life for Scotland.

Mae Achub Bywyd Cymru, a ddatblygwyd gan Lywodraeth Cymru, yn rhaglen genedlaethol GIG Cymru ac yn rhan o Ymddiriedolaeth Brifysgol GIG Gwasanaethau Ambiwylans Cymru, yn chwarae rhan ganolog wrth gydlyn ymgylltiad y cyhoedd gyda OHCA.

Mae RCUK hefyd yn galw ar Lywodraeth Cymru i sicrhau bod gan Achub Bywyd Cymru yr adnoddau priodol i barhau â'u gwaith pwysig a'i ddatblygu ymhellach. Bydd buddsoddiad parhaus yn y rhaglenni hyn yn sicrhau bod cymunedau'n cael y cyfle i ddysgu sgiliau achub bywyd.

- ✓ **Parhau i gasglu a defnyddio data OHCA:** Mae data yn achub bywydau. Mae casglu data OHCA cynhwysfawr yn rheolaidd i nodi a thargedu ardaloedd gyda nifer uwch o achosion yn hanfodol ar gyfer mynd i'r afael ag anghydraddoldebau. Mae cofrestrfeydd OHCA cenedlaethol yn sbarduno llwyddiant ledled y byd. Rhaid i Lywodraeth Cymru barhau i gefnogi a gwella casglu data o fewn fframweithiau presennol, megis [cynllun OHCA 2017 Llywodraeth Cymru](#). Mae data cadarn yn galluogi dadansoddi, adrodd, meincnodi a gwelliant parhaus, gan sbarduno ymyriadau wedi'u targedu a chanlyniadau gwell ledled Cymru.
- ✓ **Cryfhau darpariaeth a chofrestru diffibrilwyr sydd ar gael i'r cyhoedd (PAD) ledled Cymru:** Mae diffibrilwyr PAD yn hanfodol yn y munudau cyn i ambiwlans gyrraedd, ond mae llawer ohonynt yn parhau i fod heb eu cofrestru, yn anhygyrch, neu nad ydynt ar gael 24/7. Mae RCUK yn galw ar Lywodraeth Cymru i weithio gydag Achub Bywyd Cymru, awdurdodau lleol, byrddau iechyd, a grwpiau cymunedol i wella darpariaeth PAD mewn ardaloedd â nifer uwch o achosion ataliad y galon, sicrhau bod pob dyfais wedi'i chofrestru ar [The Circuit](#), a chynyddu nifer y diffibrilwyr sydd ar gael bob amser trwy sicrhau eu bod yn aros mewn cabinetau heb eu cloi. Bydd cryfhau rhwydwaith PAD Cymru yn lleihau anghydraddoldebau daearyddol mewn ymateb i argyfyngau ac yn gwella goroesi OHCA.